

GENERALITAT DE CATALUNYA

MÚTUES

(Manual de defensa)

El RDL 20/2012, de 13 de juliol, va retallar les prestacions per incapacitat temporal (baixa), de manera que, als casos d'accident o malaltia comuna (és a dir, no derivada de l'activitat laboral o produïda durant el temps de treball o en desplaçaments derivats del treball) les retribucions resultaven notòriament reduïdes. En virtut de la norma de desenvolupament corresponent per part de la Generalitat (Decret Llei 2/2012, de 25 de setembre), els tres primers dies de baixa, la retribució es redueix en un 50% i del quart fins el 20è en un 25%.

Tanmateix, si l'accident o la malaltia no és comuna sinó professional, no hi ha descomptes i es cobra el 100%.

Vet ací doncs la importància, especialment a partir d'ara, de determinar adequadament de quin tipus d'accident o malaltia es tracta, ja que d'això dependrà que puguem mantenir íntegres les nostres retribucions.

Si mansament anem al metge de capçalera i acceptem la baixa sense més consideracions, la pèrdua retributiva està servida. La desinformació és la bíblia del "pagano". Per això, el Poder la divulga a través dels subvencionats mitjans de comunicació.

En el que segueix, us informarem sobre els vostres drets en la matèria, per tal de no ser víctimes dels abusos que solen cometre's en aquesta matèria per part de les Mútues, que són les que han de pagar les retribucions en cas de malaltia professional, motiu pel qual fan tot el possible per reconduir l'accident o malaltia cap a les anomenades "contingències comunes", de les que se'n fa càrrec la Seguretat Social. Recordeu que si l'accident o malaltia es qualifica com a "contingència professional" es percep el 100% de les retribucions.

1. Quan l'accident (exemple: una caiguda) o malaltia (per exemple un refredat) és professional

Pel que fa als accidents, les lesions produïdes durant el temps i en el lloc de treball es presumeixen "contingència professional", el treballador no ha de provar res. És la Mútua qui ha

de provar el contrari. Naturalment cal donar una mínima explicació de com ha anat la cosa per tal manera que existeixi un mínim nexa causal entre l'accident i el lloc de treball. Tot i que no cal, la declaració d'algun testimoni impossibilitarà la ja de per sí difícil prova en contrari per part de l'empresa.

Pel que fa a les malalties (diferents dels accidents), si es produeixen dins del temps o en el lloc de treball, existeix el que s'anomena "presumpció de laboralitat" (es presumeix l'origen laboral de la malaltia i és la Mútua qui ha de provar el contrari). Aquí però, provar que la malaltia no té relació amb el lloc de treball, resultarà més fàcil per a la Mútua, ja que només haurà de provar que no hi ha relació entre el lloc de treball i la malaltia. No cal que la malaltia tingui l'origen exclusiu en el lloc de treball, es considera també com a "contingència professional" aquells casos en que el treball actua com a element desencadenant o bé agreujant de una situació preexistent.

S'ha considerat accident professional la depressió produïda per una modificació de les condicions de treball, la crisi nerviosa deguda a l'estrès professional, la resposta de l'organisme a factors estressants, emocionals o interpersonals que es presentin en el lloc de treball (burn-out), com per exemple, la fatiga crònica, l'estat d'ansietat generalitzat en deriva d'una situació de conflicte laboral a l'empresa

2. Llocs on pot passar l'accident o la malaltia i que es consideren produïts al lloc de treball

Els accidents produïts durant l'esmorzar, el dinar o durant un descans, o a l'aparcament de la feina, a l'anar o tornar de la feina (in itinere), durant un encàrrec laboral fora de la feina, es consideren produïts en el lloc de treball.

Les malalties presenten una gran casuística que ultrapassa la finalitat generalitsta d'aquest butlletí. Per dubtes adreceu-vos al vostre sindicat. En qualsevol cas cal procurar que quedi constància de qualsevol anomalia en el lloc de treball (per exemple presentant un escrit per registre adreçat a la direcció tot indicant en què consisteix l'anomalia: així una sortida d'aire condicionat mal ubicada o regulada o sorollosa, susceptible de produir refredats, contractures, migranyes o problemes auditius).

3. Un cop produït l'accident o la malaltia

Si l'accident es produeix al lloc de treball, cal comunicar al servei de RRHH corresponent l'accident per tal que lliuri l'anomenat "volant d'assistència sanitària" (fer o demanar còpia), amb el qual s'ha d'acudir al centre assistencial més proper de la Mútua. Si es produeix fora, cal anar directament al centre assistencial, sense volant.

Si la Mútua es nega a reconèixer l'accident o malaltia com a professional (que és el cas que ens interessa), ens haurà de lliurar, en qualsevol cas:

- Full d'assistència
- Resultat de les proves realitzades si n'hi ha hagut
- "certificat mèdic d'assistència sense baixa laboral"

Cal demanar, de produir-se la negativa a reconèixer l'accident o malaltia professional, el full de reclamacions, emplenar-lo i lliurar-lo (de 3 còpies ens n'han de donar dues: una per a nosaltres i una altra per a l'empresa).

Quan lliurem a l'emprsa la còpia de la reclamació (ho farem quan puguem) aprofitarem per demanar-li el "comunicat oficial d'accident (que ens l'han de lliurar dins dels 5 dies següents a l'accident).

A continuació cal anar al metge de la Seguretat Social, que ens donarà la baixa (si la considera procedent) i emplenarà (si considera que es accident o malaltia laboral) l'anomenat "Full d'interconsulta" que l'haurem de dur (tant aviat com puguem ja que entre que ens donen el full i el tornem al metge no han de passar més de cinc dies hàbils) a la Mútua per a que ompli la part de l'imprès que li correspon.

El metge de la SS, rebut el full d'interconsulta, derivarà el pacient a la Unitat de Salut Laboral (USL) que sol·licitarà informe a la Inspecció de Treball de la Seguretat Social (ITSS) i n'elaborarà un altre per al metge de la SS (tenim dret a demanar còpia d'ambdós informes). Si aquest darrer informe determina que la contingència és d'origen laboral, el metge de capçalera sol·licitarà valoració a l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques (ICAM) i si aquest considera "contingència professional" ho comunicarà al treballador i a l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS), que obrirà un "expedient de determinació de contingència" i, finalment, emetrà una resolució. Si no estem d'acord amb la resolució, contra ella presentarem reclamació prèvia a la via jurisdiccional i un cop resolta negativament presentarem demanda davant del Jutjat Social.

Com podeu veure el procés és tortuós. Pensat per dissuadir-nos de discutir les decisions de les Mútues, però en la mesura que puguem i que considerem que tenim raó, hem de presentar batalla en defensa dels nostres drets.

Per a consultes sobre un cas concret, us podeu adreçar per correu a: organitzacio@catac.cat